

Костякова А. А.

к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
м. Запоріжжя, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ IFRS S1 ТА IFRS S2 В АГРОСЕКТОРІ (НА ПРИКЛАДІ АГРОХОЛДИНГУ «КЕРНЕЛ»)

Сучасний етап розвитку світової фінансової архітектури характеризується стрімким поглибленням фінансової інклюзії та інтеграцією екологічних, соціальних і управлінських факторів (ESG) у загальну систему корпоративної звітності. Рада з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB) під егідою Фонду МСФЗ у червні 2023 року офіційно оприлюднила перші глобальні стандарти розкриття інформації: IFRS S1 «Загальні вимоги до розкриття фінансової інформації, пов'язаної зі сталим розвитком» та IFRS S2 «Розкриття інформації, пов'язаної з кліматом» [1, 2]. Після набрання чинності з 1 січня 2024 року та поступового впровадження цих стандартів стало каталізатором масштабної цифрової трансформації облікових систем великого бізнесу. Для аграрного сектору України, який є ключовим драйвером експортного виторгу та традиційно залучає значні обсяги міжнародного капіталу через випуск єврооблігацій та кредитування від міжнародних фінансових інституцій (ЄБРР, МФК), адаптація до нових вимог IFRS S1 та IFRS S2 є критично важливою для збереження інвестиційної привабливості та доступу до «зеленого» фінансування.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад та практичних аспектів трансформації фінансової та нефінансової звітності в умовах

цифровізації облікових систем великих агрохолдингів на прикладі досвіду компанії «Кернел» відповідно до вимог стандартів IFRS S1 та IFRS S2.

Впровадження стандартів IFRS S1 та IFRS S2 кардинально змінює парадигму традиційного бухгалтерського обліку. Ключова новація полягає у необхідності синхронізації фінансових результатів із нефінансовими метриками сталого розвитку в межах одного звітного пакету. Згідно з положеннями IFRS S1, підприємство повинно розкривати інформацію про всі суттєві ризики та можливості, пов'язані зі сталим розвитком, які можуть обґрунтовано вплинути на його грошові потоки, доступ до фінансування або вартість капіталу в коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі [3]. Натомість стандарт IFRS S2 деталізує вимоги щодо кліматичних ризиків, фокусуючись на управлінні викидами парникових газів, фізичних кліматичних ризиках (посухи, повені) та ризиках переходу до низьковуглецевої економіки [2].

Практична реалізація зазначених стандартів в аграрному виробництві є неможливою без комплексної цифровізації облікових екосистем. Агрохолдинг «Кернел», як провідний виробник та експортер соняшникової олії та зернових в Україні, володіє значним технологічним потенціалом завдяки розвитку цифрових платформ управління агровиробництвом, зокрема рішень класу Сторіо та інтегрованих ERP-систем. Цифрова архітектура компанії дозволяє в автоматизованому режимі збирати, обробляти та верифікувати масиви даних з тисяч датчиків на техніці, супутникових знімків та метеостанцій [4].

Особливу складність при переході на IFRS S2 становить облік та оцінка викидів парникових газів (ВГ). Стандарт вимагає обов'язкового розкриття інформації про викиди за трьома сферами охоплення (Score 1, Score 2 та Score 3). Для автоматизації цього процесу в облікову систему інтегруються спеціалізовані модулі розрахунку вуглецевого сліду, що базуються на методології Протоколу щодо парникових газів (GHG Protocol). Математичне моделювання сукупного обсягу емісії в межах Score 1 (прямі викиди від використання палива технікою та технологічних процесів) здійснюється за формулою:

$$E = \sum_{i=1}^n (FC_i \times EF_i \times GWP_i)$$

де E – сукупний обсяг викидів парникових газів у CO_2 -еквіваленті (т CO_2 -екв.); FC_i – обсяг спожитого палива або енергетичного ресурсу i -го виду (т або куб. м); EF_i – коефіцієнт емісії парникових газів для i -го виду палива (т/од. ресурсу); GWP_i – потенціал глобального потепління для конкретного виду газу (для CO_2 дорівнює 1) [5].

Завдяки автоматизованому контролю витрат палива через GPS-трекери на тракторах та комбайнах, система Digital FMS холдингу «Кернел» накопичує первинні дані про фактичне споживання пального (FC) з точністю до хвилини. Це дозволяє трансформувати операційні дані обліку у звітні показники прямих викидів (Score 1) та розраховувати вуглецеву інтенсивність виробництва відповідно до стандарту IFRS S2. Рисунок 1 демонструє концептуальну схему інтеграції технологічних даних AgTech у фінансову звітність за стандартами ISSB.

Рис. 1. Концептуальна модель цифрової інтеграції операційних даних в облікову систему для цілей IFRS S1 та IFRS S2

Перевагою використання цифрових облікових систем у «Кернел» є також можливість верифікації даних для Score 3 (непрямі викиди у ланцюгу постачання), що включає викиди від виробництва придбаних мінеральних добрив та логістику зерна залізничним і морським транспортом. Це забезпечує прозорість для іноземних інвесторів та мінімізує ризики грінвошингу (приховування реального екологічного впливу).

Трансформація облікової системи на основі діджиталізації дозволяє агрохолдингу не просто виконувати регуляторні вимоги фондових бірж (зокрема, Варшавської фондової біржі, де котируються акції компанії), а й безпосередньо впливає на рівень фінансової інклюзії. Фінансова інклюзія на корпоративному рівні означає безперешкодний доступ підприємства до різноманітних фінансових інструментів на світових ринках. Згідно з результатами досліджень у сфері корпоративного розкриття інформації, підвищення прозорості звітності та зменшення інформаційної асиметрії між компанією й інвесторами може сприяти зниженню вартості капіталу та покращенню доступу до фінансових ресурсів [6; 7].

Водночас процес цифрової трансформації звітності за IFRS S1 та IFRS S2 в аграрній сфері стикається із низкою викликів. По-перше, це висока вартість розробки та впровадження спеціалізованого програмного забезпечення для інтеграції нефінансових даних в ERP-системи. По-друге, існує дефіцит кваліфікованих кадрів (бухгалтерів-аналітиків, аудиторів), які володіють знаннями як у сфері МСФЗ, так і в галузі екологічного менеджменту та інженерії даних [8]. По-третє, умови воєнного стану в Україні створюють фізичні обмеження для верифікації деяких активів та збору первинної інформації на деокупованих або прифронтових територіях.

Незважаючи на виклики, кейс агрохолдингу «Кернел» доводить, що цифровізація є головним фасилітатором успішного впровадження стандартів сталого розвитку. Створення єдиного цифрового контуру, де операційні агрономічні дані автоматично конвертуються у фінансово-екологічні показники звітності, дозволяє компанії утримувати лідерські позиції на міжнародних ринках капіталу [4; 9].

Таким чином, цифровізація облікових систем та впровадження стандартів IFRS S1 і IFRS S2 є взаємопов'язаними компонентами стратегії сталого розвитку сучасного агробізнесу. Практичний досвід компанії «Кернел» демонструє, що інтеграція технологій штучного інтелекту, Big Data та інструментів точного землеробства в обліковий процес дозволяє не лише забезпечити високу точність розкриття інформації про кліматичні ризики, а й виступає ефективним інструментом підвищення корпоративної фінансової інклюзії на глобальному рівні. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є розробка уніфікованих методичних рекомендацій щодо автоматизації обліку викидів Scope 3 для малих та середніх підприємств аграрного сектору з метою полегшення їхнього доступу до банківського кредитування.

Список використаних джерел

1. IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information. *IFRS Foundation*. 2023. URL: <https://ifrs.org> (дата звернення 05.06.2026).
2. IFRS S2 Climate-related Disclosures. *IFRS Foundation*. 2023. URL: <https://ifrs.org> (дата звернення 05.06.2026).
3. Верига Ю. А., Глушко О. В. Цифровізація обліку та звітності в контексті сучасних євроінтеграційних процесів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2024. Вип. 48. С. 34–41.
4. Сталий розвиток та технологічні інновації: Звіт з ESG агрохолдингу Кернел за 2023рік. *Офіційний сайт компанії Кернел*. 2025. URL: <https://surl.li/abvrmd> (дата звернення 02.06.2026).
5. Greenhouse Gas Protocol. Corporate Accounting and Reporting Standard. *WRI/WBCSD*. 2024. 112 p. URL: <https://docs.wbcsd.org/2005/11/GHGProtocol-ForProjectAccounting.pdf> (дата звернення 02.06.2026).
6. Botosan C. A. Disclosure Level and the Cost of Equity Capital. *The Accounting Review*. 1997. Vol. 72(3). P. 323–349.

7. Lambert R., Leuz C., Verrecchia R. Accounting Information, Disclosure, and the Cost of Capital. *Journal of Accounting Research*. 2007. Vol. 45(2). P. 385–420. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2007.00238.x> (дата звернення 02.06.2026).

8. Безверхий К. В. Проблеми та перспективи інтеграції звітності зі сталого розвитку в загальну систему бухгалтерського обліку підприємств України. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 1(107). С. 89–97.

9. Жук В. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки: [монографія] / В.М. Жук; ред. О.О. Аврамчук. Київ : ННЦ «Інститут аграрної економіки» УААН, 2009. 648 с.

Куничик Т. О.

здобувач магістерського рівня вищої освіти,
спеціальності D1 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Цегельник Н. І.**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Поліський національний університет

м. Житомир, Україна

РОЛЬ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ДОСЛІДЖЕННІ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У сучасній економічній діяльності підприємств вагоме місце займають розрахунки з постачальниками та підрядниками, адже саме через них забезпечується процес постачання ресурсів, виконання робіт і надання послуг. Дані операції формують значну частину зобов'язань підприємства та безпосередньо впливають на його фінансовий результат, платоспроможність і загальний стан. Водночас ця ділянка обліку є досить складною через значний обсяг інформації, велику кількість